

Innerstaden 2:1-Bantorget, intill Grand Hotel

Fornlämning RAÄ Lund 73:1/L1988:5459

Lunds stad och kommun, Skåne län

Arkeologisk schaktningsövervakning och förundersökning

år 2017–2018

Aja Guldåker



Titel: Innerstaden 2:1-Bantorget, intill Grand Hotel

Författare: Aja Guldåker

Kulturmiljörapport: 2023:1

Omslagsbild: Det nyanlagda Bantorget omkring år 1860. Kulturens LB arkiv.

Upphovsrätt: Där inget annat är angivet, enligt Creative Commons licens CC BY

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Inledning	3
Fornlämningsmiljö	4
Tidigare arkeologiska iakttagelser	8
Genomförande och resultat	10
61000–481 Schaktningsövervakning Bantorget.....	10
Geoteknik.....	13
Kabelflytt.....	15
Tilläggsarbete utanför undersökningsområdet.....	16
Markarbeten i gatorna	17
Bantorget's parkyta	21
Schakt 31.....	23
Schakt 69.....	23
Makrofossilprover Bantorget 61000–481	24
61000–531 Förundersökning intill Grand Hotel Innerstaden 2:1.....	26
Genomförande och resultat.....	26
Schakt 1.....	28
Schakt 2 och Schakt 3.....	29
Schakt 4.....	30
Fyndsammansättning samt platsutveckling.....	31
61000–560 Schaktningsövervakning intill Grand Hotel, Innerstaden 2:1	34
Genomförande och resultat	35

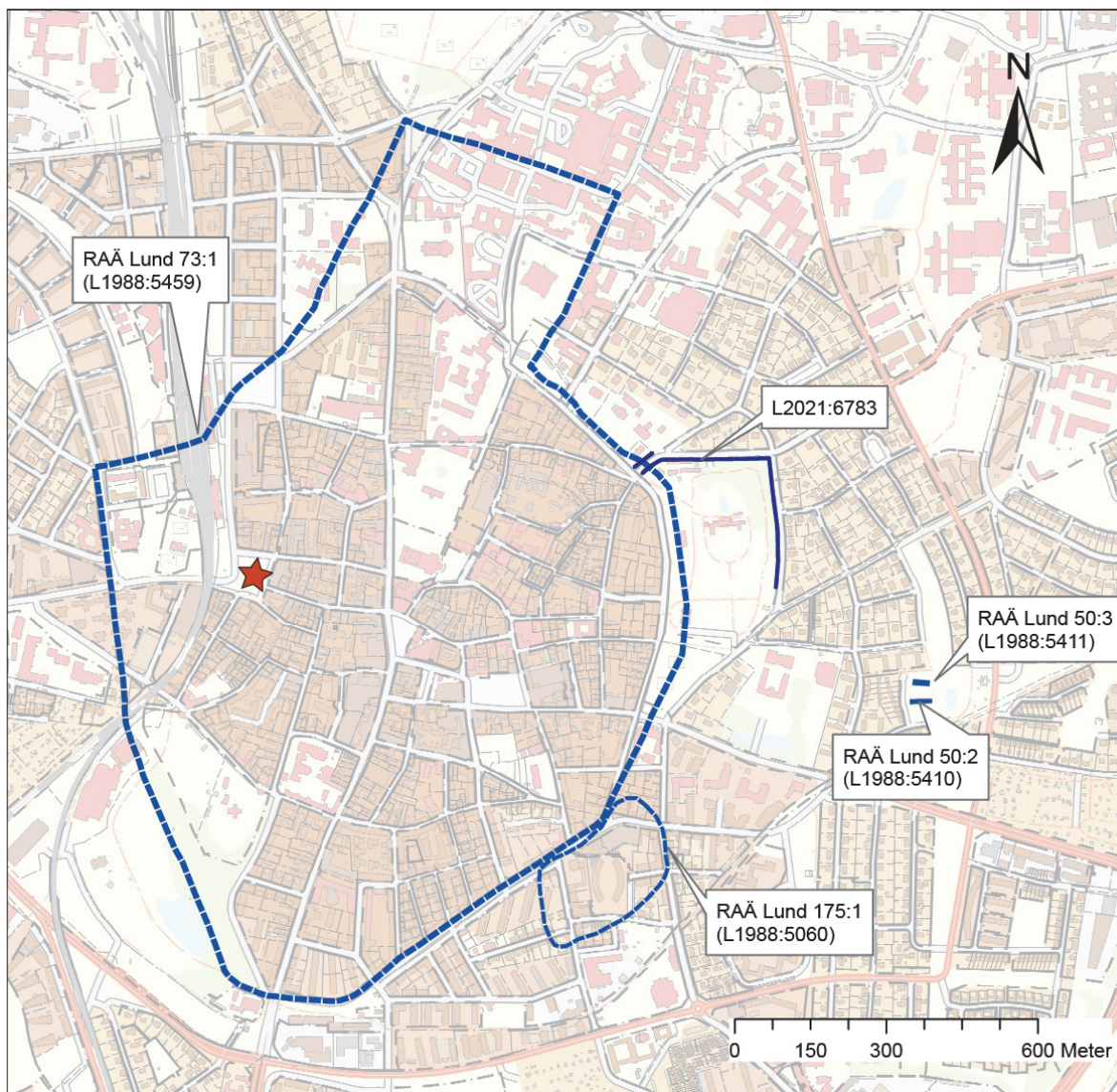
Nedgrävningar i morän	38
Anläggningar -1,20–1,70 m	45
Stenläggning -0,40 m	45
Kulturlagerstatus.....	45
Förslag på fortsatta åtgärder	46
Administrativa och tekniska uppgifter 61000–481.....	47
Administrativa och tekniska uppgifter 61000–531.....	48
Administrativa och tekniska uppgifter 61000–560.....	49
Referenser	50
Bilagor.....	50
Bilaga 1. Kortfattad schaktbeskrivning 61000–481	51
Bilaga 2. Plan- och sektionsritningar 61000–481	52
Bilaga 3. Plan- och sektionsritningar 61000–531	73
Bilaga 4. Plan- och sektionsritningar 61000-560.....	79
Bilaga 5. Fyndlista 61000–481	88
Bilaga 6. Fyndlista 61000–531	90
Bilaga 7. Fyndlista 61000–560	93
Bilaga 8. Makroskopisk analys av jordprover från Bantorget, Lund (61000-481)	94
Bilaga 9. Makroskopisk analys av jordprover från Innerstaden 2:1 intill Grand hotel, Lund (61000–560).....	98
Bilaga 10. Dendrokronologisk analys 61000–560	102

Sammanfattning

- I samband med att Lunds kommun genomförde flera större markarbeten på Bantorget och i området intill Grand Hotel i Lund under åren 2017–2018, genomförde Kulturen på uppdrag av Länsstyrelsen två schaktningsövervakningar och en förundersökning. Rapporten är sammanslagen och återberättar resultat från schaktningsövervakningen i samband med omgestaltning av Bantorget (Lst dnr 431-12198-2016), förundersökningen inför nya verandor på Grand Hotel (Lst dnr 431-5173-2017), samt schaktningsövervakning vid schaktning för källare till de nya verandorna på Grand Hotel (Lst dnr 431-14847-2017). Kulturens projektnummer för ärendena är: 61000–481, -531, -560.
- Vid omgestaltning av Bantorget i Lund genomfördes en arkeologisk schaktningsövervakning enligt länsstyrelsens beslut. I ärendet kom att ingå en geoteknisk undersökning utanför Grand Hotel, en schaktningsövervakning av kabelflytt på gatan öster om Bantorget och schaktningsövervakning på själva Bantorget. Som tillägg kom även VA-ledningar till byggboden väster om Bangatan. Ärendet blev förlängt efter avstämning med länsstyrelsen. Ärendet påbörjades 2017-03-30 och pågick fram till 2018-11-05. Totalt schaktades en yta av omkring 2 486 m² och en volym av 1950 m³. I norr framkom ett intakt golv av storstenstegel från en ugnskonstruktion. Konstruktionen täcktes med geotextil efter avslutad undersökning. Centralt på Bantorget dokumenterades en syllstensgrund och ett dike. I den södra delen fanns flera välbevarade nedgrävningar med fyllningar, både grophus med golvlager och oskodda brunnar. Makrofossilprover visade att det i närområdet fanns ett hushåll som genererade ett rikligt köksavfall innehållandes djur- och fiskben samt förkolnad säd. Skalkorn dominerade med ett litet inslag av råg och bröd eller klubbvete förekom likaså. Rika spår av mineralsmältor påträffades i provet, vilka kan ha kommit från en husbrand. Lämningarna konstaterades vara tidigmedeltida.
- Undersökningsområdet på förundersökningen inför nya verandor på Grand Hotel var begränsat då en mindre veranda fortfarande fanns på plats i direkt anslutning till hotellet på den norra delen. På den södra delen upptogs stora delar av undersökningsområdet av en ramp ner till källarplan. Undersökningen visade på en stor skadebild inom området med hög grad av urschaktning. Vid förundersökningen grävdes fyra schakt om sammanlagt ca 15 löpmeter. En potential att kunna dokumentera en fragmenterad fornlämning konstaterades och att en schaktningsövervakning skulle vara tillfyllest som undersökningsform vilket rekommenderas vidare till länsstyrelsen.
- Schaktningsövervakning vid schaktning för källare till de nya verandorna på Grand Hotel var fördelat på två schakt, ett norr om och ett söder om hotellets trappa. I det norra schaktet påträffades intakta äldre kulturlager från ett djup av 1,20 m och ner till morän på omkring 1,90 m djup. Flera nedgrävningar fanns dessutom i morän, bland annat ett dike och en timmerbrunn som daterades till 1132 e.Kr. I det södra schaktet var fornlämningen ännu mer sargad, men en gödselgrop dokumenterades liksom en timmerbrunn. Från fyllningen i en oskodd brunn (A2), insamlades fröer från Belladonna som endast har påträffats i

sammanhang från 1400-talet och framåt, liksom myskmalva. Brunnen är framkommen på samma nivå som en timmerbrunn (A100), som daterades till omkring år 1185. Förekomsten av Belladonna och myskmalvan kan därmed anses vara den hittills äldsta daterade förekomsten.

- Trots hög ingreppsbild kan Bantorget fortfarande anses utgöra en god potential för ökad kunskapsinhämtning om det tidigmedeltida Lund. Påförda massor då Bantorget anlades under 1860-talet kan anses ha skyddat fornlämningen då planteringsgropar kopplat till parken har företagits i de påförda massorna i synnerhet. Fyllningar i nedgrävningar har uppvisat en god bevaringsgrad och potential för naturvetenskapliga analyser och ett intressant fyndmaterial med både osteologiskt material, keramik från tidigmedeltid och framåt, glas i olika former samt rester av metallhantverk insamlades.



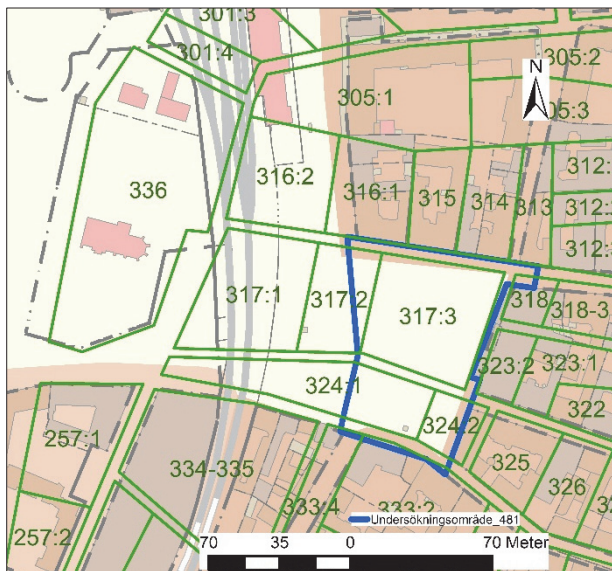
Figur 1. Lunds medeltida stad, fornlämning 73:1/l1988:5459, samt övriga näraliggande fornlämningar med platsen för undersökningarna markerad med en stjärna. Fastighetskartan ©Lantmäteriet

Inledning

I samband med att Lunds kommun genomförde flera större markarbeten på Bantorget och i området intill Grand Hotel i Lund under åren 2017–2018, genomförde Kulturen på uppdrag av Länsstyrelsen två schaktningsövervakningar och en förundersökning. Rapporten är sammanslagen och återberättar resultat från schaktningsövervakningen i samband med omgestaltning av Bantorget (Lst dnr 431-12198-2016), förundersökningen inför nya verandor på Grand Hotel (Lst dnr 431-5173-2017), samt schaktningsövervakning vid schaktning för källare till de nya verandorna på Grand Hotel (Lst dnr 431-14847-2017). Kulturens projektnummer för ärendena är: 61000–481, -531, -560.

Fornlämningsmiljö

Området för Bantorget och ytorna intill Grand Hotel är belägna i de västra delarna av den medeltida staden i ett flackt parti med svag sluttning åt sydväst. Anders Andréns rekonstruktion rörande tomter kring år 1500 visar att undersökningsområdet i huvudsak upptogs av tomt nr 317:3, men även tomt nr 317:2, 324:1, 324:2, 318 och 323:2 berördes (Figur 2; Andrén 1984).

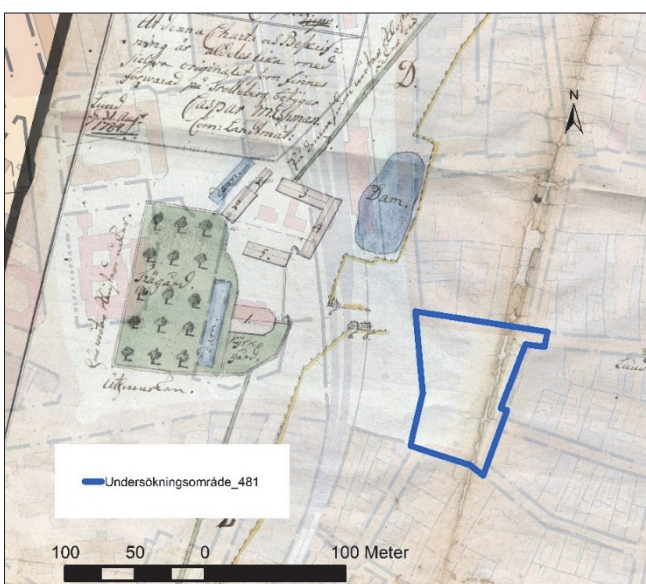


Figur 2. Anders Andréns tomtrekonstruktion med gröna linjer över tomtindelning år 1500 i Lund. Undersökningsområdet för ärende Lst dnr 431-12198-2016 (61000–481) markerad med blå linje. Fastighetskartan i bakgrunden. © Lantmäteriet

Tabell 1. Sammanställning av uppgifter hämtade från Andrén (1984) rörande tomtindelning år 1500		
Tomtnr	Uppgifter	Kommentarer
317:1	Gård (S:t Peters kloster) <ul style="list-style-type: none"> År 1667: nämns att två hus i tomtens nordvästra hörn legat under S:t Peter kloster "af Ahrils Tydh", enligt karta över S:t Peters kloster (Blomqvist 1978:60) 	
317:2	Närmare upplysningar saknas om området.	
317:3	Gård (närmare uppgifter saknas) <ul style="list-style-type: none"> År 1552: Nämns att herr Niels gård låg väster om tomten 318, med ett sträte emellan (SMH pp 29 LUB) 	
318	Gård/tomt (Stora prästgillet) S:t Clemens s:n 1552-1614 <ul style="list-style-type: none"> År 1548: betalade prästen Torkel jordskyld för en gård som var avsatt för prästen Hinzekins själamässa (SMH p 13 LUB) År 1552: arrenderades på "evig tid" av sockenprästen i Tottarp Bertel Jepsen och hans hustru Vendele Albertsdatter (SMH p 29 LUB) År 1568: arrenderades på "evig tid" av sockenprästen i Nevishög och Brågarp Arild Hansen och hans hustru Marine Willumsdatter (SMH p 48 LUB) År 1614: arrenderades på "evig tid" av sockenprästen i Brandstad och S Åsum Niels Nielsen och hans hustru Helle (SMH p 93 LUB) 1640-talet: betalade sockenprästen i Uppåkra och Flackarp Hans Hansen jordskyld för en hage (SMH p 1 LUB) År 1663: arrenderades en hage på "evig tid" av 	Gården skall i söder ha gränsat till annan tomtmark. Under senmedeltiden låg en gata söder om gården, men bör ha försvunnit före år 1552. Måttuppgifter tyder på att gatan införlivades med gården 318

	(domkyrkokapellanen) Hans Mortensen (Torslow) och hans hustru Johanne Hansdatter (SMH 130 LUB) <ul style="list-style-type: none"> År 1690: ägdes av sonen Severin Torslow, som inrättade Torslowska själabodarna på denna tomt (SMH p 93, Carlqvist 1923) 	
323:2	Tomt (närmare uppgifter saknas) <ul style="list-style-type: none"> År 1552–1614: nämns att stora prästgilletts gård (318) i söder gränsade till en hage som hörde till "Tranehuset" (SMH p 29, 48, 93 LUB) 	
324:1	Inga uppgifter	Bildade enligt 1688 års karta ett smalt kvarter, som sedan 1850-talet är försvunnet och ersatt av Bantorget. Kvarteret markerades som gatumark på Mejers karta från 1650-talet och Andreas karta från omkring år 1669 (Blomqvist 1968:113) På tomten har påträffats gravar, hörande till en oidentifierad kyrklig institution (jfr figur 6)
324:2	Gård (Heliga lekamens altare) S:t Clemens s:n 1412–1565 <ul style="list-style-type: none"> Ägdes av Hinzekin Plaatz och hans hustru Gese (Sv Dipl II:1534, III:2068) Köptes av domprosten Folkvin (Degnersen) (Sv Dipl II:1534, III:2068) År 1412–15: testamentarades till det samtidigt upprättade altaret. De tidigare ägarna fick bo fram till döddagar (Sv Dipl III:2068) År 1524: arrenderades av skomakaren Hans Fynbo (Skbf åt kyrk nr 124) År 1565: överlämnades av kronan till kantorn Vedsel Pallesen, såsom enda ättling till altaret stiftare (Kron Sk I:102) År 1570: beboddes av Rasmus Remsnider (DjB 1570). 	

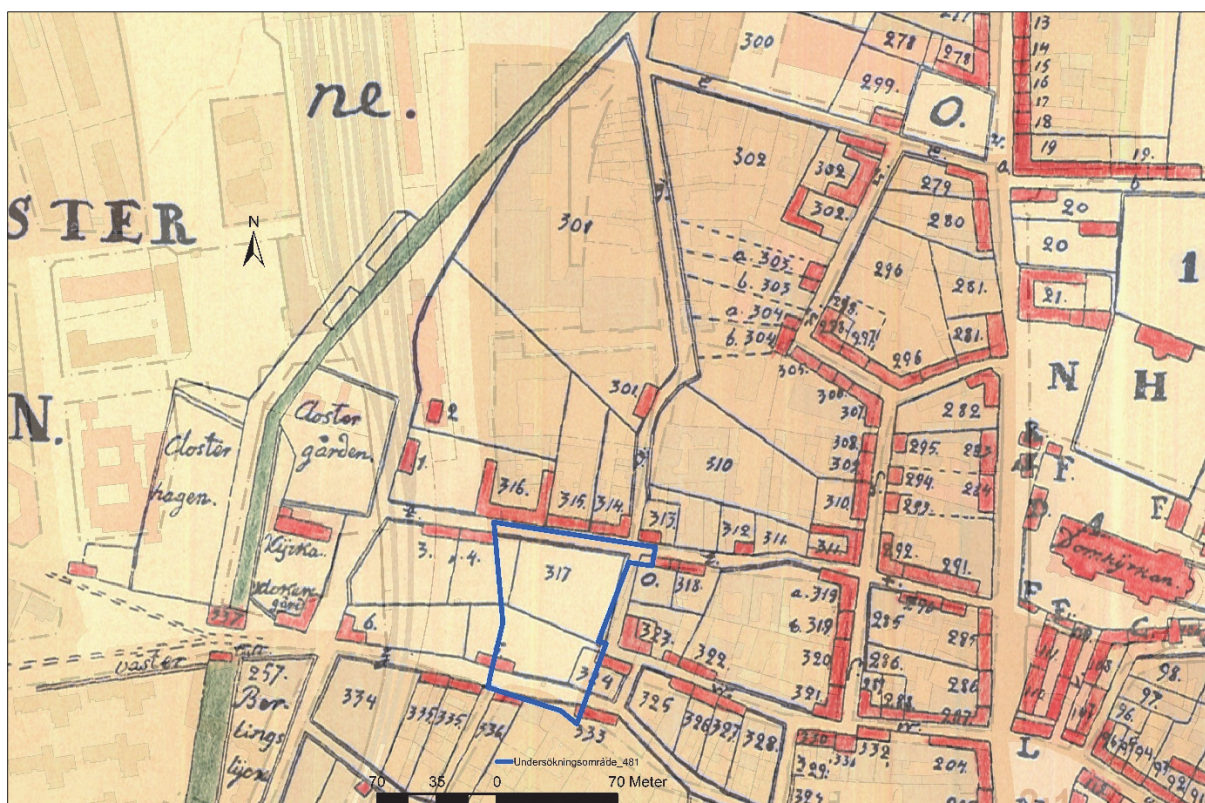
År 1781 ritade Caspar Espman av en äldre karta från år 1667 som visar Sankt Peters klosterområde (Alvin, Universitetsbiblioteket). Klostret hade klarat sig efter reformationen år 1537, då merparten av Lunds kyrkliga byggnader revs i Lund, men ödesklockan klämtade nu även för Sankt Peters kloster. Kartan ger en insikt om undersökningsområdets närhet till den västra passagen i den medeltida staden, liksom att området stod i anslutning till klostret med en gatusträckning antingen strax norr om området eller längs med nuvarande gatusträckning (Figur 3, 4).



Figur 3. En avritning (år 1784) av 1667 års plan över Sankt Peters klosterområde med fastighetskartan som bakgrund. Undersökningsområdet kring Bantorget är markerad med blå linje. © Lantmäteriet



Figur 4. Karta över Lund år 1688 med undersökningsområdet för ärende 61000–481 markerat (Lst dnr 431-12198-2016). På kartan finns även planerade omstruktureringar av kvarter och gator. Akt 12-Lus-2 Ägobeskrivning. Lantmäteristyrelsens arkiv.



Figur 5. Detalj från Espmans karta över Lund år 1783 med flera tomtangivelser inom undersökningsområdet. Tomtnummer 317 motsvarar även 1500-talets tomtnummer, jfr figur 2. Kulturens LB-arkiv. Fastighetskartan ligger i bakgrunden. © Lantmäteriet

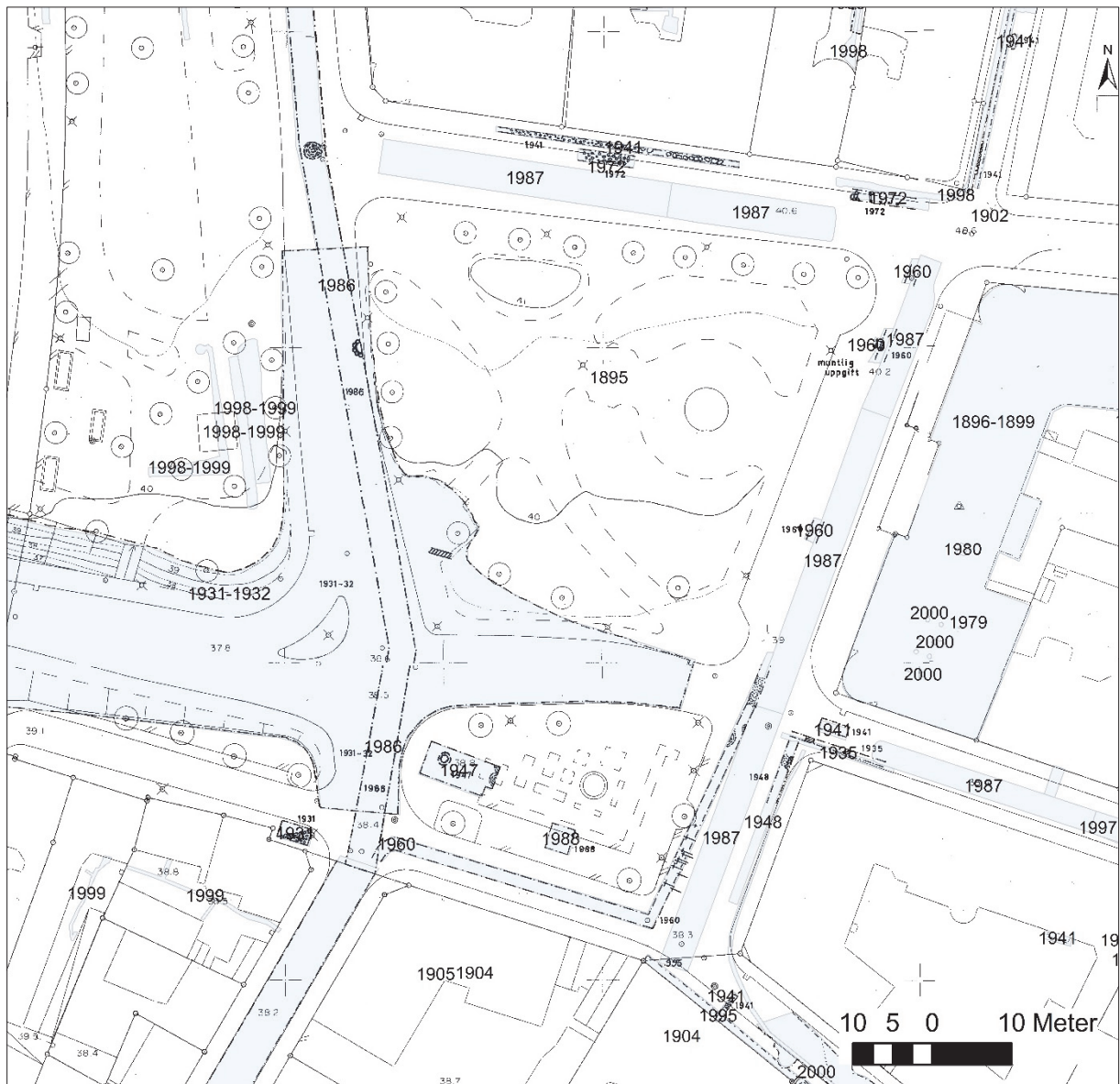
Järnvägen kom till Lund år 1856, vilket även kom att påverka miljöerna kring stationsområdet. För att passagerarna som anlände skulle ha en representativ upplevelse av staden Lund behövde ytorna vid Bantorget fräschas upp, vilket genomfördes omkring år 1860. De nedgångna byggnaderna kring torget revs och den pampiga byggnaden som kom att bli Grand Hotel skulle lyfta upplevelsen ytterligare år 1899. På försättsbladet finns ett av de tidigaste fotografierna av området från omkring år 1860 (Kulturens LB-arkiv). Nyplanterade träd, en grönyta med strålande gångar och låga stolpar med tråd emellan var den första ansatsen att skapa en representativ mötesplats sydöst om stationsområdet. Bebyggelsen kring östra och norra delen av torget känns inte igen utan merparten ersattes av högre och mer påkostade byggnader.



Figur 6. Bantorget tidigt 1900-tal. Kulturens LB-arkiv.

Tidigare arkeologiska iakttagelser

Inom undersökningsområdena har flera tidigare markingrepp gjorts, med blandad antikvarisk närvaro (jfr figur 7). Största ingreppen genomfördes då viadukten under järnvägen anlades under 1930-talet. Enligt Kulturens StadsGis och Kulturens LA-arkiv är ingreppsytan relativt omfattande i de sydvästra delarna av Bantorget. Där finns dock ingen uppgift om djupet på ingreppet utan endast ytan och väldigt lite om arkeologiska iakttagelser. År 1947 schaktades för en transformator varpå en brunn kunde dokumenteras. I sydöst schaktades år 1960 för nedläggning av ledningar och ett dittills okänt gravområde påträffades. Väster om Grand Hotel påträffades samma år en timrad brunn. Flera stenläggningar påträffades i Klostergatan norr om Bantorget år 1942 och 1972. På Bantorget nordvästra delar har en brunn framkommit.



Figur 7. Den arkeologiska generalkartan och Kulturs StadsGis i blå färg som visar tidigare markingrepp. Ingreppen betyder dock inte nödvändigtvis att fornlämningen är borttagen i området utan markingreppsdjupen kan variera. Den blå färgen behöver heller inte betyda att det varit en antikvarisk närvaro i samband med ingreppen. Notera gravarna i sydöstra delen av Bantorget.

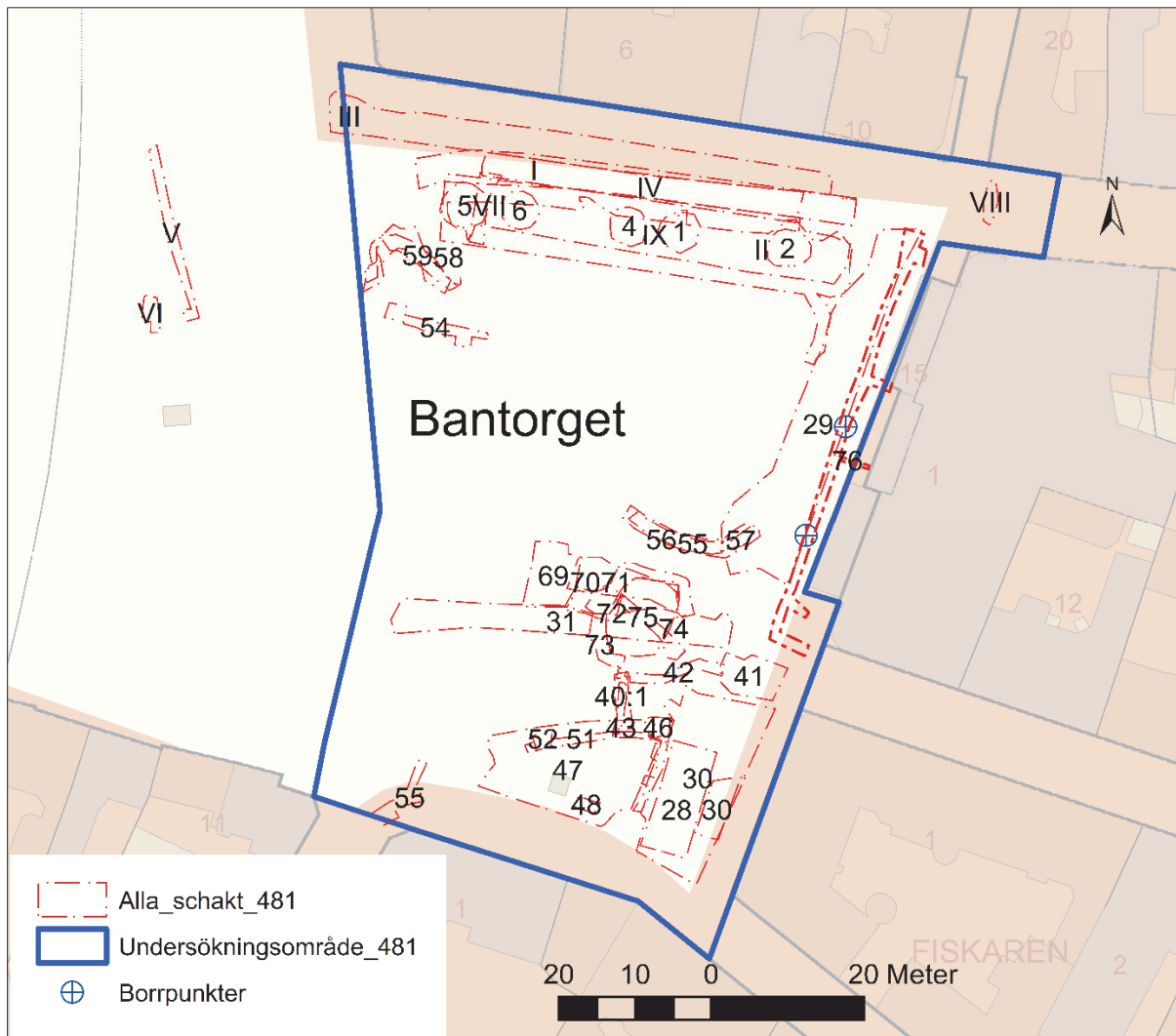
Genomförande och resultat

De tre olika ärendena återrapporteras först var för sig och sedan följer en uppsummering i slutet.

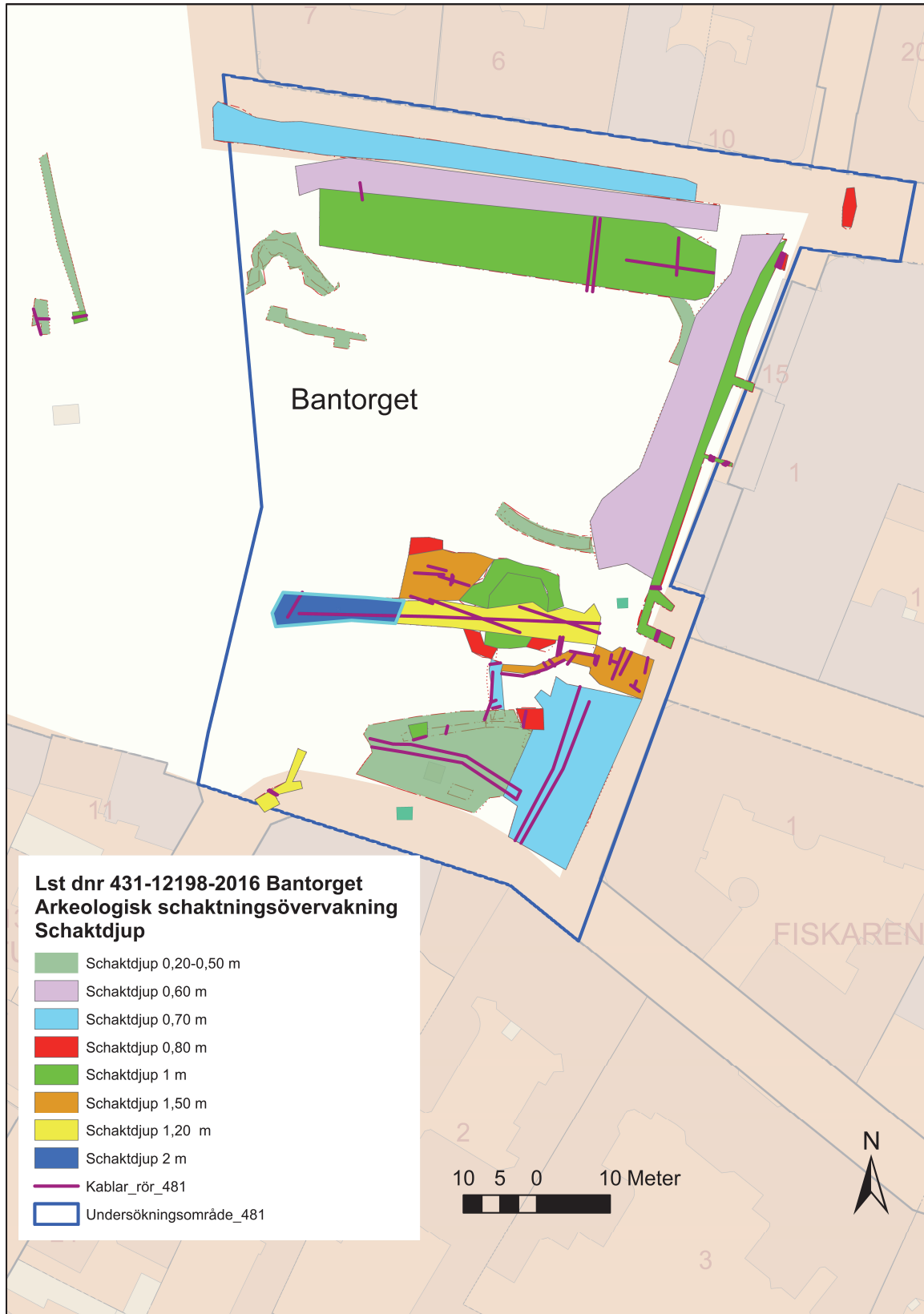
61000–481 Schaktningsövervakning Bantorget

I samband med omgestaltning av Bantorget i Lund genomfördes en arkeologisk schaktningsövervakning enligt länsstyrelsens beslut (431-12198-2016). I ärendet kom att ingå en geoteknisk undersökning utanför Grand Hotel, en schaktningsövervakning av kabelflytt på gatan öster om Bantorget och schaktningsövervakning på själva Bantorget. Som tillägg kom även VA-ledningar till byggboden väster om Bangatan. Ärendet blev förlängt efter avstämning med länsstyrelsen. Ärendet påbörjades 2017-03-30 och pågick fram till 2018-11-05. Totalt schaktades en yta av omkring 2 486 m² och en volym av 1 950 m³ (figur 8).

Markarbetena pågick under två år och skedde etappvis, vilket fick till följd att schakten ibland gick in i varandra. I ansökningshandlingarna till länsstyrelsen fanns inga byggplaner med, utan ansökan utgjordes av en broschyr från kommunen där den färdiga parken presenterades. Det var därmed näst intill omöjligt att få en uppfattning om hur ingreppsbilden skulle se ut mot slutet (jfr figur 8). Flera av ingreppen som genomfördes var ytliga för att beredning av nytt ytskikt skulle göras. Områden för trädgropar med ny skelettjord förlade oftast till ett djup om 1 m. På de ställen där vatten och brunnar för den nya fontänen skulle anbringas blev markingreppet större, ner till 2 meters djup på sina ställen. En anledning till detta var också att fontäntypen med vattenstrålar, fördelade på den runda fontänen, skulle löpa till en brunn nordväst om fontänen. Vattenledningarna och hela anslutningen till ledningsnät, brunnar och fontän utgjorde det område som påverkade fornlämningen mest i ärendet. I efterhand med den kunskap om byggnationen som först erhöles i fält så skulle området kring vattenspel ha undersökts arkeologiskt i förhand för att skapa en bättre förutsättning för att dokumentera fornlämningen.



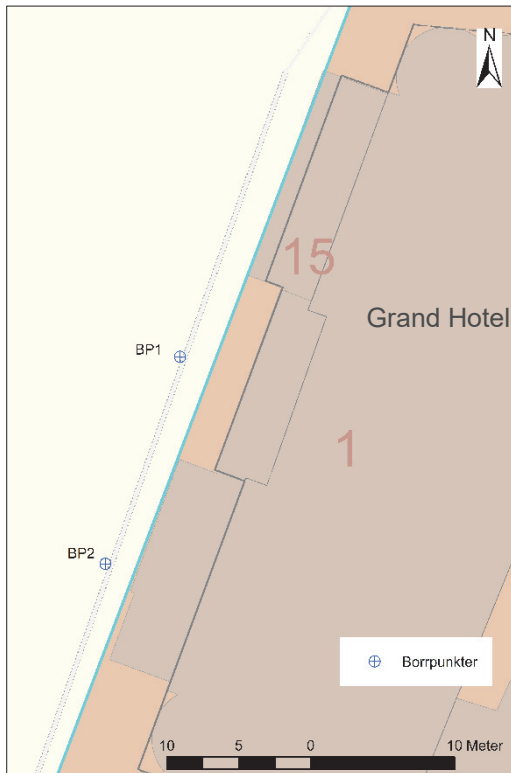
Figur 8. Fastighetskartan med översikt över undersökningsområde och schakt med nummer på Bantorget. Schaktningen skedde etappvis och till olika djup. I bilagsdelen finns en korfattad sammanställning av schakten. © Lantmäteriet



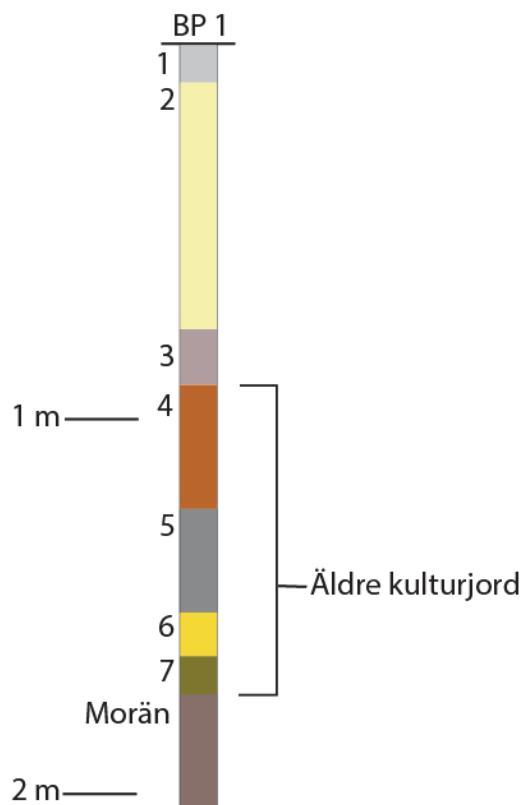
Figur 9. Fastighetskartan med schaktdjup och framkomna kablar/rör på och i gatorna kring Bantorget. © Lantmäteriet

Geoteknik

Geoteknik inledde ärendet med två borrhöjningar (figur 10, 11). BP 1 visade på att kulturlagerförekomster fanns på ett djup om 0,90–1,70 m varpå moränlera följde (figur 11). BP 2 uppvisade inga äldre kulturlager (figur 11).



Figur 10. Geoteknik med två borrhöjningar inledde omgestaltungsprocessen på Bantorget. De två punkterna förlades strax väster om Grand Hotel. © Lantmäteriet



Figur 11. Lagerbeskrivning Borrhöjning (BP1)

1. Gatsten
2. Sand/grus, bärlager
3. Gråbrun melerad finkornig lera med inslag av makadam, bärlager
4. Gråsvart lera med inslag av bränd lera, träkol och rött tegel. Kompakt, torrt och finkornig kulturlager
5. Grå, fet, torr och finkornig lera. Något kompakt. Möjlig odlingsjord
6. Gul lera med inslag av organiskt material. Fet, mjuk och något fuktig kulturlager.
7. Som nr 5 men med mer träkol. Äldre markhorisont
8. Morän

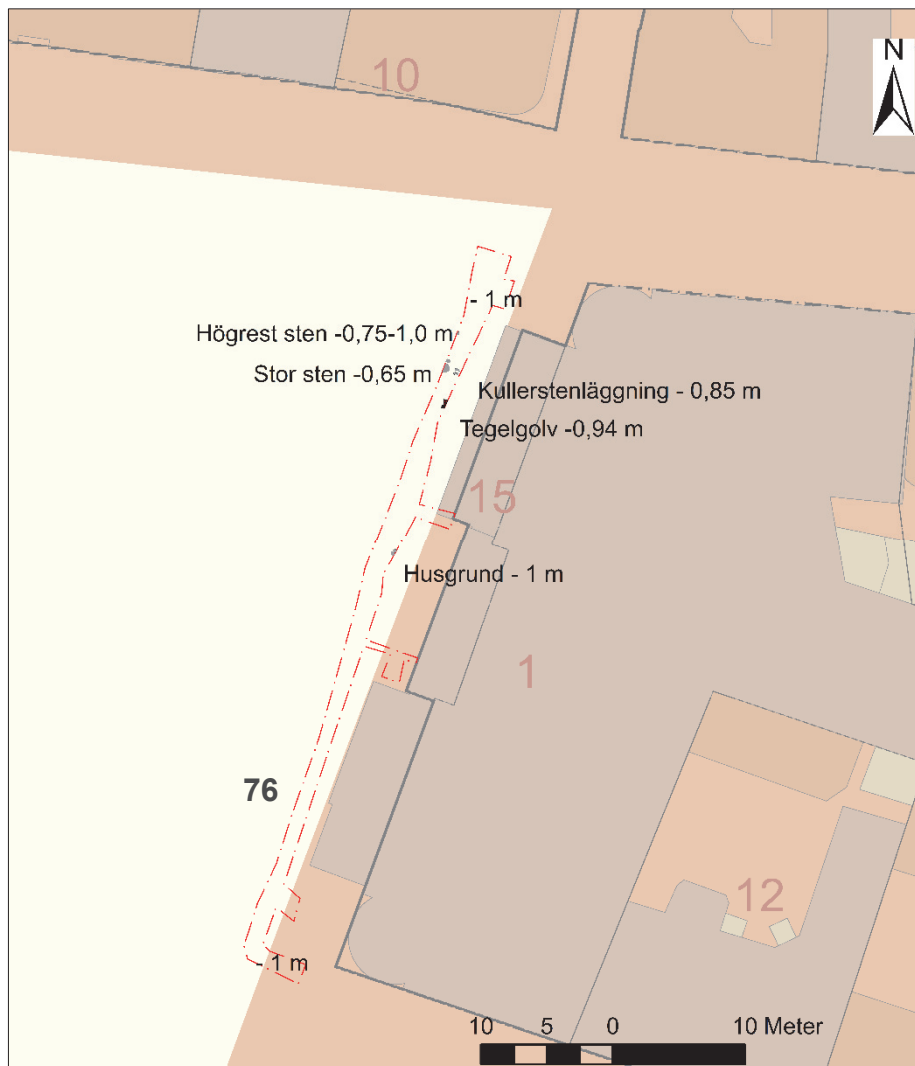


Figur 12. Den första metern på Borrprov 1 uppvisade att tidigare ingrepp förekommit på platsen. Arkeolog Jan Kockum schaktningsövervakar provborringarna. Fotografi från väster.

Kabelflytt

Kabelflytten föranleddes av att Grand Hotel skulle bygga två nya verandor, varpå alla rör och kablar behövde flyttas. Schaktet omfattade 60 löpmeter med en bredd av 1,50 m och ett djup på cirka 1,00 m. Rören som skulle flyttas låg till stor del i omrörda kulturlager.

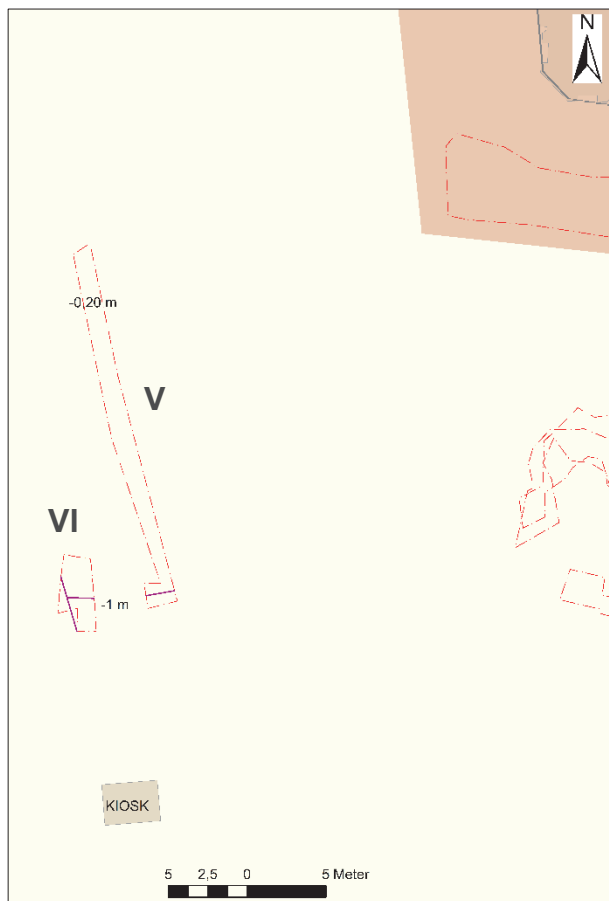
I norra delen av schaktet framkom en kullerstenläggning, en högre sten, ett tegelgolv och ytterligare sten (Figur 13). De påträffade konstruktionerna dokumenterades antingen i schaktväggen eller på botten då en äldre rörgrav hade tagit bort eventuella fler spår.



Figur 13. Schaktutbredning för kabelflytt i schakt 76 utanför Grand Hotel och påträffade konstruktioner i norra delen av schaktet. © Lantmäteriet

Tillägsarbete utanför undersökningsområdet

Ett cirka 22 m långt schakt för vatten och avlopp grävdes väster om Bantorget för arbetsföretagets bodar (Figur 14). Endast närmast befintlig toalett där anslutningen gjordes var schaktet nere på frostfritt djup. I övrigt lades röret i bärlagret. Inget äldre kulturlager framkom.

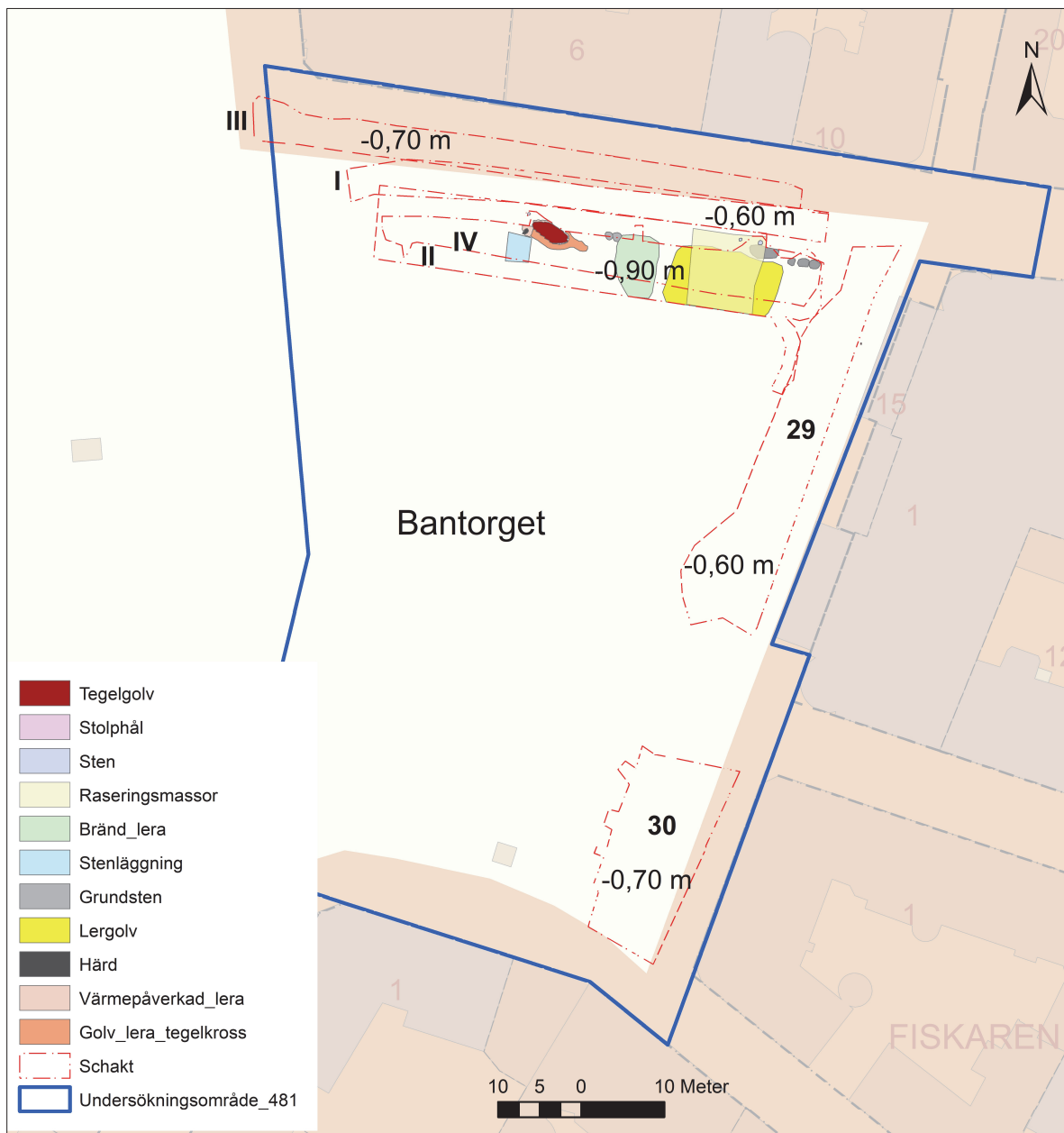


Figur 14.

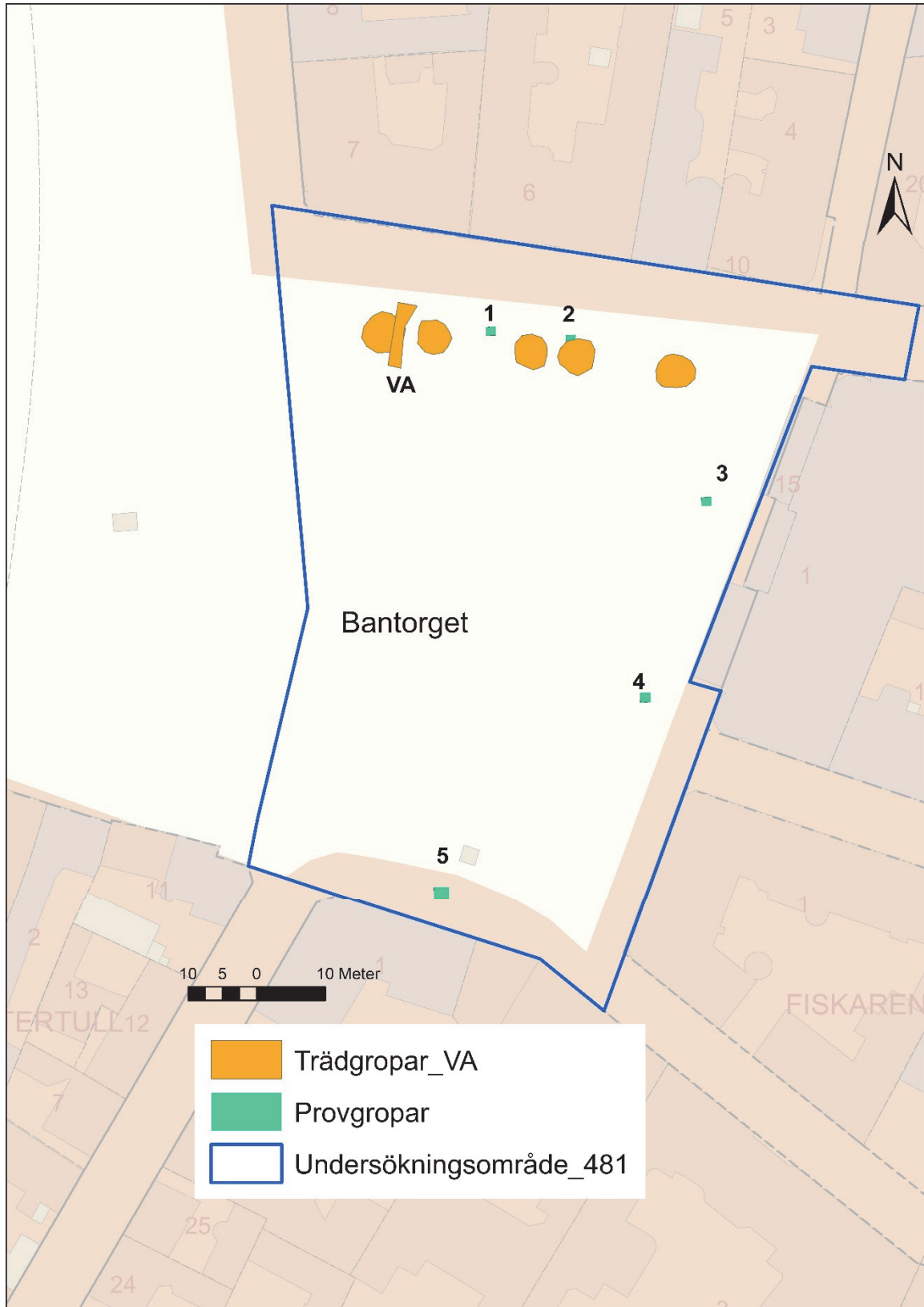
Schaktutbredning norr om kiosken och väster om undersökningsområdet för anslutning av vatten och avlopp till byggbodarna. Schakt V och VI. © Lantmäteriet

Markarbeten i gatorna

Norr, söder och öster om Bantorget har markarbeten genomförts i gatorna där cirka 0,60 m djup har varit riktmärket för avbaning (Figur 15). Därtill flyttades flera brunnar. Fem lindar som kantade norra delen av Bantorget togs ner och intakta äldre kulturlager och konstruktioner framkom då trädens rötter och stubbar avlägsnades. Centralt i norr framkom ett golv från en medeltida ugnskonstruktion med storstenstegel (Figur 18). Flera ytor med bränd lera framkom likaså. Konstruktionen dokumenterades och geotextil lades ovanpå samt bärlager för att skydda lämningen. I nordöst framkom syllstenar och ett lergolv till en byggnad, möjligen med 1700-talsdatering. Ett raseringslager låg ovanpå syllstenarna och golvet.



Figur 15. Markarbeten i gatorna kring Bantorget samt dokumenterade äldre konstruktioner och kulturlager. Numren i fet stil representerar schaktnummer. Kort beskrivning av schakt och sektionbeskrivningar återfinns i bilagsdelen. © Lantmäteriet



Figur 16. Trädgropar efter lindar, ett VA-schakt samt fem provgropar. Fastighetskartan ©Lantmäteriet.

Fem miljöprovgropar gjordes inför efterföljande ingrepp som planerades i ärendet (Figur 16). Groparnas dimensioner var omkring 1×1 m ner till 0,70 m djup. Endast provgropen i förlängningen av Lilla Fiskaregatan hade inslag av kulturjord med träkolsinslag, rött tegel och kalkprickar. De övriga groparna innehöll matjord, grus, makadam eller sand.

Ett VA-schakt gjordes norr om Bantorget i gatan ner till 1,70 m djup (Figur 16). Ner till 0,70 m djup dokumenterades enbart bärlager och sand. Därefter framkom äldre kulturlager med inslag av träkol, bränd lera, småsten, tegelfragment och eventuellt en syllsten.



Figur 17. Lindar som kantade Bantorget's norra delar togs ner i november 2017. Under rötter och stubbar framkom välbevarade lämningar av en ugnsbotten av storstenstegel, bränd lera samt rester av husgrunder och raseringslager. Fotografiet taget ifrån väster. Grand Hotel till höger i bakgrunden.



Figur 18. Ett välbevarat storstenstegelgolv med bränd och värmepåverkad lera under och omkring påträffades på cirka 1 m djup i de norra delarna av Bantorget under en trädrad med lindar som fälldes i samband med markarbetena. Tegelgolvet kunde ligga kvar och täcktes av geotextil. Fotografiet taget ifrån öster.

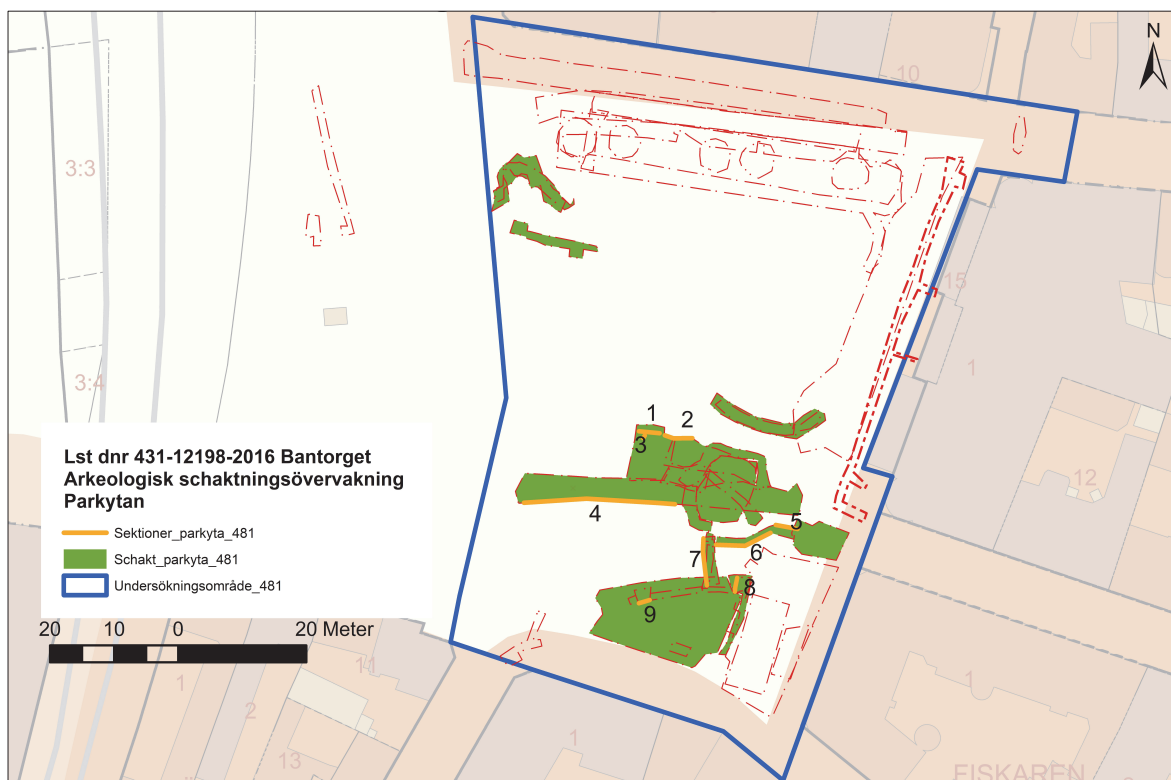
Bantorgets parkyta

Flera nya trädgropar, kabelschakt, djupa vattenledningsschakt och brunnar samt dräneringar grävdes över centrala parkytan. Markingreppen gjordes i olika omgångar, vilket gjorde dokumentationsarbetet fragmentariskt och tungrovt. Beskedet om hur arbetena skulle fortlöpa kom etappvis, vilket inte gav en samlad bild. De viktigaste anläggningarna och konstruktionerna som dokumenterades påträffades från ett djup av 0,60 m ner till som mest 1,70 m djup (figur 21). Upprättade sektioner presenteras i bilagan och en översikt finns på figur 20. Största ingreppet var mellan Fiskaregatan och Bangatan i parkområdet där en stor fontän skulle placeras med sex olika vattenledningar samt två stora cisterner/pumpbrunnar. Detta område visade sig också innehålla välbevarade medeltida lämningar som en syllstensgrund efter en byggnad, ett tidigmedeltida grophus, flera nedgrävningar som bedömdes som tidigmedeltida samt metallhantverksavfall i minst en nedgrävning.

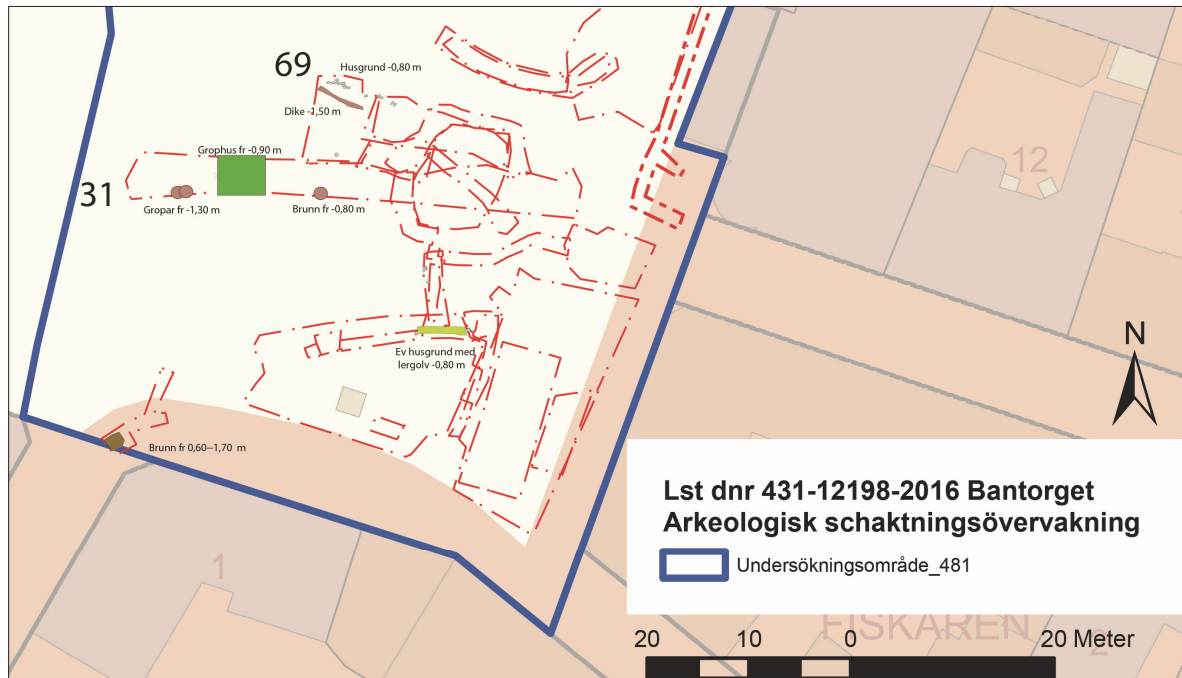
Då Bantorget omgestaltades i anslutning till de stora arbetena vid viadukten under järnvägen på 1930-talet påfördes ett cirka 0,50 m tjockt matjordslager i norr som tunnade ut till cirka 0,20 m i söder. De medeltida anläggningar som fanns bevarade i den norra delen låg därmed mer skyddade och blev inte lika påverkade av ingreppet. De kulturlager som fanns på den centrala delen blev dock hårt ansatta och påverkades negativt.



Figur 19. Markingreppet i den centrala delen av Bantorget blev omfattande och flera medeltida nedgrävningar och konstruktioner blev berörda. Vy från öster mot väster och Trollebergsviadukten. De två nya brunnarna syns centralt i bilden och placerades där en husgrund och ett dike framkom.



Figur 20. Schakt och uppförda sektioner inom Bantorget's parkområde. 1–9 markerar upprättade sektioner som presenteras i bilaga. Fastighetskartan ©Lantmäteriet.



Figur 21. Schakt och dokumenterade anläggningar med djup inom Bantorget's parkområde. Fastighetskartan ©Lantmäteriet.